

TEN-LA PƆƆL SI N̄MUNSA PI GALIISIA NIAA

¹ Mi-na PƆƆl n̄ n̄mun̄s̄e tenīj̄ deen̄ aa pi ma nial̄īj̄ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Galiisia tīn̄teen̄ j̄ l̄. La Nyimma Wia n̄ chise Yesu Kirisito suun̄ j̄ l̄. Ba n̄ liis̄emi di mi ɲaa ba nan̄z̄ɔɔ. Nuhuobiinee dee bimi liisa.

² La di la naan̄biiri-la si h̄e daha n̄ii chuɔlema.

³ La Nyimma Wia ari la Tiina Yesu Kirisito lah̄orim̄ɔ l̄, ma jāj̄ h̄ɔ̄j̄ ari yarifiɛlaa.

⁴ Kirisito Yesu suu la wu-b̄ɔ̄ɲɔ̄ɔ wiaa n̄, duu liis̄ela wu-b̄ɔ̄m̄ɔ-la si h̄e dunia l̄ l̄ɛl̄ɛ. U to la Nyimma Wia tuɔt̄ɔrun̄ j̄ l̄ n̄ a ɲaa ɲii pila.

⁵ Wia yirīj̄ jāj̄ yire l̄ɛl̄ɛ a kaa mu wuu. Ami.

Wia won̄bii-wogo tuo

⁶ Ma bi diene āj̄ via nii-la si yirema Kirisito lah̄orim̄ɔ l̄, a bira tuto Wia won̄bii-wogo. Wii-la ɲaa wu-kpun̄kpere mi l̄.

⁷ Wutitii n̄, Wia won̄bii-wogo kala bira tuo. Mi bul wiin̄ deen̄, b̄ɛɛ wiaa niaa yuga a h̄e dime aa walimema a chiche di ba kēj̄ Kirisito wu-z̄ɔ̄m̄ɔ-la kaa birime.

⁸ Ama di la n̄ ku bul wu-wogusu, koo Wia tīn̄daara n̄ lii wia nyun̄ a ku bul wu-wogusu, a kēj̄ Kirisito wu-z̄ɔ̄m̄ɔ-la la si bula pima kaa birime, Wia jāj̄ kalibe h̄eba l̄.

⁹ La laa sipaan̄ bul wiin̄ deen̄ n̄, āj̄ bira bubul u titia l̄ɛl̄ɛ ɲla. Di nuu-kala n̄ bul Wia

wonbii-wogo pima, ba di wialin la si bula pima bi kubala n̄aa, u maga di Wia kalibe heu le.

¹⁰ Ma biina ari mi bul wiin deen a chiche di mi laa yirin Wia teen koo n̄aa teen nee? Ma biina ari mii che di n̄aa zizilmi? Di mi n̄ii che n̄aa zizilmi, mi fa bi jan n̄aa Kirisito tintinna.

Pɔɔl daga nii Yesu Kirisito si yiru duu ku n̄aa u nan̄zɔɔ.

¹¹ Mi naanbiirin, má len di mi bul wiin deen pima. Wia wu-zɔmɔ-la mi si bula pima bi nuhuobiine teen lia.

¹² Nuhuobiinee dee bi bula pimi, nuhuobiinee dee bimi daga. Ama Yesu Kirisito ne jonɔ dagemi.

¹³ Nialin bula pima nii mi fa si naga bua-la le mi fa s̄ii to Juu tin̄n̄aa Wii-chuɔlun wonbiin. Ma jin̄ nii mi fa si to naasin̄ a d̄ogise nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi. Mi n̄aa mi kukeri kala di mi chei ba tintin̄n̄aa.

¹⁴ La Juu tin̄n̄aa Wii-chuɔlun wonbiin le, mi ne fa jin̄ wiaa kii mi d̄ɔnsun̄ tin̄n̄aa jesin̄ kala. Mi fa jon̄ mi nyun̄ kala a he wialin̄ kala la naabalimaba si dagela ne.

¹⁵ Ama ka ba-na lulmi, Wia liisemi di mi tima pu. U lah̄rimɔ le ne u n̄aa nii mi le.

¹⁶ U tuɔɔrun̄ le ne u dagemi u Bie Yesu Kirisito, di mi wuo bul u wu-zɔmɔ-la a pi nialin si bi Juu tin̄n̄aa n̄aa. U si n̄aa nii, mi bi nuu-kala teen mua duu dagemi.

¹⁷ Bira mi bi Jerusalem mua di mi na nialin si laa sipaan̄ n̄aa Wia nan̄zɔɔba mi le. Ama mi mu

tin̄tee-la ba s̄ii yire Ariibia n̄e, a lii dime a miira mu ta-bal-la ba s̄ii yire Damaasikas.

¹⁸ Jisin̄ batori n̄e kiele, ka mi-na mu Jerusalem di mi na Piita, nii-la ba si kaa yire Kiifas. Mi si mu dime, mi h̄oŋ u teen̄ tapulaa fii ari ban̄oŋ n̄e.

¹⁹ Mi si h̄oŋ dime, mi bi Yesu nan̄zoo kala na see Jeems, la Tiina Yesu ŋaana.

²⁰ Wialin̄ mi si ŋmun̄saa pima, Wia teen̄ ba ŋaa wutitiiba n̄e. Mi bi nyia.

²¹ Nii n̄e mi sii dime, a mu Siiria ari Siliisia tin̄teen̄.

²² Bua deen̄ kala l̄e nialin̄ kala si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Judiya tin̄teen̄ l̄e, ba ha bimi jin̄.

²³ Ba ta nii n̄iaa s̄ii bul mi wiaa n̄e a bul a tigemi l̄e, “Nii-la fa si to naasin̄ a dudogisela n̄e l̄e l̄e l̄e bul Wia wu-zom̄o-la wiaa u fa s̄ii che duu chei.”

²⁴ Ba denne Wia woruŋ a tin̄ mi wiaa.

2

Yesu nan̄zoo-ba-la sei Poōl si bul Wia wiaa a pi nialin̄ si bi Juu tin̄ŋaa ŋaa teen̄

¹ Jisin̄ fii ari ban̄ese si kiele, la di Banabas bira miira mu Jerusalem. La keŋ la naan̄bie Taatis to la hariŋ mu.

² Mi si mu lee-la, Wia n̄e dagemi mi mu. La si mua, la di nialin̄ si laa Yesu wiaa dii kuhiasin̄ hilime. Nii n̄e mi bula piba wialin̄ mi fa si bula pipi nialin̄ si bi Juu tin̄ŋaa ŋaa a tige Wia wu-zom̄o-la. Mi bul nii piba di tin̄timii-la mi fa si tima aŋ haa tin̄ sí pei ŋaa.

³ Taatis, sii to mi hariŋ. U fa ŋaa Giriik tiina n̄e, ama ba buu fuga duu keru u penin̄.

⁴ Ari nii kala, niaa doŋsun fa bula di ba keru Taatis peniŋ. Niaa deenba fa fugo ari ba ma laa Yesu wiaa dii ne a ŋaa la naanbiirin. Ba fa ku guoli la tuon di ba na ari laa to Juu tinŋaa naabalimaba wonbii-la ne koo la biba to. La si laa Yesu Kirisito wiaa dii nii, ba faa che ba na di la liise la titia Juu tinŋaa naabalimaba wonbiin le. Ba fa cho di la to Juu tinŋaa naabalimaba wonbii-la ne a ŋaa yosi u le.

⁵ La bi seye muapilii maa, di wutitii-la Wia wu-zomɔ-la si daga si chei ma teen.

⁶ Mi jaŋ bul ari nialin si ŋaa nihiasin Wia niaa tuon bi wii bula di mi dage a pe Wia wu-zomɔ-la le mi si jima. Ama niaa deenba di-chinin bi wii ŋaa mi teen. Wia bi niaa kaa porɛ.

⁷ Nihiasin deenba na ari Wia liisemi di mi bul u wu-zomɔ-la a pi nialin si bi Juu tinŋaa ŋaa, ka di Piita ma bul wu-zomɔ-la a pi Juu tinŋaa.

⁸ Wia ne liise Piita a pu dolun duu bul wu-zomɔ-la a pi Juu tinŋaa. Nii titia ne u yiremi ma di mi bul u wiaa a pi nialin si bi Juu tinŋaa ŋaa.

⁹ Jeems ari Piita ari Joon si ŋaa Wia niaa tuon nihiasi-la na ari wutitii, Wia ne liisemi di mi tin tinŋin-fiemin deen. Nii ne ba ken la di Banabas he ba tuon, la kala ken nii-bala. Ba bula ari la di Banabas jaŋ mu bul Wia wu-zomɔ-la nialin si bi Juu tinŋaa ŋaa teen, ka ba ma bul wu-zomɔ-la Juu tinŋaa teen.

¹⁰ Wii-la ba si bula pila dunɗunɗa ne, di la si summo-la si he ba tuon wiaa yu. Mi ma seye ari mi jaŋ liliisi ba wiaa.

Pool kpurise Piita digilaa

¹¹ Ama bua kubala Piita sii kɔ Aŋtiok. Mi lii u hariŋ a chaasa bul u teenŋ niaa tuonŋ ari u cheye nɛ. Wii-la si tii mi bul u cheye nɛ ŋla:

¹² U si hɛ Aŋtiok ɛ, Jeems tinŋ niaa ba ma kɔ Aŋtiok. Ba si kɔ, ba na ari Piita ari nialinŋ si bi Juu tinŋaa ŋaa aŋ laa Yesu wiaa dii, di ba kala nɛ pɛ donɔ ɛ didii kiaa. Piita si na nialinŋ Jeems si tima, u liise u nisinŋ nialinŋ si bi Juu tinŋaa ŋaa ɛ, ba di ba bira bi kiaa ka dii. Piita fifá nialinŋ si si u maga di ba keru nialinŋ si bi Juu tinŋaa ŋaa aŋ laa Yesu wiaa dii penee nɛ. Nii nɛ tii u ŋaa nii.

¹³ Nii nɛ Juu timma-la ku-kaana-la ma paala to ba fawul wiaa, ari Piita si ŋaa nii. Banabas ma paala to ba fawul wu-ŋaala-la ɛ.

¹⁴ Mi si na ari ba bi wutitii-la Wia wu-zomɔ-la si daga ka to, nii nɛ mi bula pi Piita ba kala sipaanŋ a bul, “Nŋ ŋaa Juu tiina nɛ, aŋ ka ŋ wu-ŋaalaa nage nii-la si bi Juu tiina ŋaa. Ɛɛ nɛ saa ŋ janŋ wuo ŋaa a fuge nialinŋ si bi Juu tinŋaa ŋaa di ba ŋaa wialinŋ Juu tinŋaa sí ŋaa?”

Yarida dunɗuna nɛ janŋ tii di la keŋ tuɔ-pula Wia teenŋ

¹⁵ Wutitii nɛ, ba si lulla, la ŋaa Juu tinŋaa nɛ. Nialinŋ si bi Juu tinŋaa ŋaa si ŋaa wu-bomɔ-la, la bi baa ŋaa.

¹⁶ Ama la jima ari nuu níi to wialinŋ Moosis fa si bile di niaa tuto, u nii bi janŋ wuo lenŋ di tiina ŋaa tuɔ-pul tiina Wia sipaanŋ. Ama di nuu nɛ laa Yesu Kirisito wiaa dii, u dunɗuna nɛ janŋ wuo lenŋ duu tiina ŋaa tuɔ-pul tiina Wia teenŋ.

Nii titia ne la ma laa Yesu Kirisito wiaa dii, di Wia len di la naa tuɔ-pul tinɲaa u teen, a tin yarida-la la si kene Kirisito le. Di nuu nii to wialin Moosis si bile, u nii bi jan wuo len di u ken tuɔ-pula Wia teen.

¹⁷ La sii che di la to Kirisito le di Wia len di la naa tuɔ-pul timma, la na ari la nage haache timma ne si bi wialin Moosis si nmunsa bil ka to. Ma saa biina ari Kirisito ne leje la nɲaa haache? Ai, u dee!

¹⁸ Wialin Moosis fa si bile di la tuto, di mi ne viaba ta an bira suomi tutoba, u nii daga ari mi naa haache diire ne.

¹⁹ Wialin Moosis fa si bile di la tuto, u titia ne leje mi suu. Ama u nii naa mi suu Moosis wialin le a wuo ken miisin Wia teen.

²⁰ Mi si ken miisin Wia teen nii, la di Kirisito kala ne ba kpaasa mere u daa-gese nyun nii. Ama miisi-la mi si kene, u bi mi teen lia, u lii Kirisito teen ne. Mi si laa Wia Bie wiaa dii ne tii mi wuo ken miisin deen mi si kene dunia deen le. Mi bi lahɔrimɔ-la Wia si kene la teen via.

²¹ Wia Bie Yesu ne chomi, a jon u miisin a yɔɔ suun mi wiaa. Ama di nuu ne jan wuo to wialin Moosis fa si bile le a ken tuɔ-pula u teen, suu-la Kirisito si suba naa pei ne.

3

Yarida koo wialin Moosis si bile

¹ Ma Galiisia ni-yaaraa deenba! Kubee ne nyisema? La si ko ma teen, la dagema worun nii Yesu si suu daa-gese nyun, ma jin u bubun.

² Má lenj di mi piɛɛma wiinj deenj: Wia si jonj u Diŋ-zɔŋ-la dii zile ma le, u ŋaa ŋii a tinj ma sɛi to wialinj Moosis fa si bile di niaa tuto, koo a tinj ma si nii Wia wu-zɔmɔ-la a laaba dii nɛ tii?

³ Bɛɛ nɛ tii ma yaare kinkeŋ ŋla? Wia Diŋ-zɔŋ-la le nɛ ma suomi a keŋ miisinj deenj Kirisito le. Ma saa che di ma na u diderinj nɛ ma titia dolunj lɛɛ?

⁴ Ma na wiaa yuge, aŋ ka ba kala ŋaa pei ma teenj koo? Ai, mi biina ba bi pei ŋaa.

⁵ Wia jonj u Diŋ-zɔŋ-la a dii zile ma le, aŋ pe ŋiŋaa wu-kpunjkerisinj ma teenj. Ma biina ma sɛi to wialinj Moosis si bile nɛ tii u wuo ŋiŋaa ŋii, koo ma si nii Wia wu-zɔmɔ-la a laaba dii nɛ tii u ŋiŋaa ŋii?

⁶ Wia teninj tuɔŋ ba bula ari Abiraham ŋaa Wia yarida nɛ, ŋii nɛ tii Wia lenj u keŋ tuɔ-pula u teenj.

⁷ Ŋii wiaa nialinj kala si laa Wia wiaa dii ŋaa Abiraham biirinj nɛ.

⁸ Wia teninj tuɔŋ ba na wiinj deenj faafaa kala nɛ a bul di nialinj si bi Juu tinŋaa ŋaa, di ba nɛ ŋaa Wia yarida, u jaŋ lenj di ba ma keŋ tuɔ-pula. Wia na wiinj deenj nɛ, a bula pi Abiraham faafaa kala a bul, “Ŋ le nɛ mi jaŋ to a pe dunia niaa kala le.”

⁹ Abiraham nii wiinj deenj a laa dii. Ŋii nɛ Wia peɛ le. Nialinj ma kala si laa wiinj deenj dii, Wia peba ma le ari u si pe Abiraham le ŋii.

¹⁰ Nialinj sɛi che di ba to wialinj Moosis si bile a keŋ tuɔ-pula, Wia kaliba heba le nɛ, bɛɛ wiaa Wia teninj tuɔŋ ba bula ari nii-la kala si bi

wialin kala Moosis si n̄mun̄sa bil ka to, Wia kaliba heu le ne.

¹¹ Ama leele Wia chaasa dage nii-la kala s̄i to wialin Moosis si n̄mun̄sa bil bi jan̄ wuo ken̄ tuɔ-pula Wia sipaan̄, bee wiaa Wia tenin̄ tuɔn̄ ba bula a bul, “Di nuu ne laa Wia wiaa dii, u jan̄ n̄aa tuɔ-pul tiina a ken̄ miisin̄ Wia teen̄.”

¹² Yarida dee ba kaa tuto wialin Moosis si n̄mun̄sa bil di niaa tuto. Ba bul n̄ii ne Wia tenin̄ tuɔn̄. Ba si, “Di nuu ne to wialin kala Moosis si n̄mun̄sa bil, wialin u s̄i to jan̄ n̄aa u ken̄ miisin̄.”

¹³ Ama Wia si kaliba he nialin̄ si nii wialin Moosis si n̄mun̄sa bil an̄ biba wuo tuto, Kirisito liisela wiaa deen̄ba le. Ba kpaasu mere daa-gesē nyun̄. Ba si n̄aa n̄ii, Wia kaliba heu le a tin̄ la wiaa ne, bee wiaa ba n̄mun̄se Wia tenin̄ tuɔn̄ ari nii-la kala ba si kpaasa mere daan̄ nyun̄, Wia kaliba heu le ne.

¹⁴ Wia fa si duu jan̄ to Abiraham le ne a pe nialin̄ si bi Juu tin̄n̄aa n̄aa ma le, a jon̄ u Din̄-zon̄-la piba. U to Kirisito le ne a n̄aa wialin̄ u fa si bula pi Abiraham duu jan̄ n̄aa. Di la ne laa Kirisito wiaa dii, u jan̄ to la yarida le a jon̄ u Din̄-zon̄-la pila.

Moosis n̄ii-la bi wialin̄ Wia fa si bula pi Abiraham wuo chei

¹⁵ Mi naan̄biirin̄, wu-magisii ne mii che di mi dage. Di niaa balia ne vuura di ba n̄aa wii a n̄miesa pi d̄on̄ɔ, nuu-kala bi jan̄ wuo chei wii-la. Nuukala bi jan̄ wuo n̄aa wii pe wialin̄ ba si vuura bil le.

16 Wia ma bil u niinj ne a pi Abiraham ari u doho nuu. U bi u doho niaa kala daga. Ni-bala ne u dage. Nii-la u si dage ne naa Kirisito.

17 Wii-la mi si bula ne nla: Wia si bil nji-la a pi Abiraham, u naa jisinj zo-banese ari mara ari fii ne, anj ka Moosis-na bil wialinj di niaa tuto. Nii wiaa Moosis si bil wialinj bi janj wuo chei wialinj Wia si laa sipaanj bul.

18 Wii-la Wia si si u janj jonjo pi Abiraham, u bi wialinj Moosis si bile le lia. Duu ne lii wialinj Moosis si bile le, u naga ari Wia bi u niinj bile pi Abiraham. Ama Wia ne jonj u Dinj-zonj-la pila a tinj wialinj u fa si bula pi Abiraham.

19 Nii ne saa wialinj Moosis si bile di niaa tuto bubuonj ne beε? Moosis si bil wialinj di niaa tuto pe dage nii haache si naga ne. Wialinj he dimej nii a mu yi bua-la le Abiraham doho nii-la si ko. U le ne Wia si u janj to a pe niaa le. Wialinj Moosis fa si bile, Wia tinjdaaraa ne kaa ku tuu pu. Moosis ne saa naa Wia ari niaa sipaa-tooro nii.

20 Di ni-wogusunj balia nii che di ba bil niinj a naa wii, see sipaa-tooru he ba pege. Ama Wia si naa ni-bala, u bi maga duu kenj sipaa-tooru.

Wii-la si tii Moosis bil nji-la pila

21 Wialinj Moosis si bile, ba saa kenj wii-la Wia si si u janj naa pi Abiraham chei neε? Ai, di wialinj Moosis si bile ne faa pi niaa miisinj, nii-na u fa maga di nialinj sii toba kenj tuo-pula ne.

22 Ama Wia teninj tuonj ba bula ari dunia niaa kala naa haache timma ne. Wia bul nii duu

wuo joŋ ku-la wiaa u fa si bula a pi nialin si laa Yesu wiaa dii a tin ba yarida-la wiaa.

²³ Ka di bua-la-na yi di la wuo ŋaa Yesu Kirisito yarida, wialin Moosis fa si bile nyagela bil ne.

²⁴ Nii wiaa wialin Moosis fa si bile ne faa pola, a wuo ku yi bua-la le Kirisito si ko, di la wuo ŋaa yarida a keŋ tuo-pula Wia sipaŋ.

²⁵ Leele Kirisito si ko nii, wialin Moosis fa si bile bira bila wuo nyaga bibil.

²⁶ A tin yarida-la ma si keŋe Yesu Kirisito le ne tii, ma kala ŋaa Wia biirin nii.

²⁷ Ma nialin kala ba si fo Wii-chuoŋe liin Kirisito dolun le, ma kala nage Kirisito ne.

²⁸ Leele, la bira bi niaa kaa pupore. Di ŋ ŋaa Juu tiina koo di ŋ bi ŋaa, di ŋ ŋaa yoŋ koo di ŋ tii ŋ titia, di ŋ ŋaa haal koo baal, ma kala ŋaa kubala ne Kirisito Yesu teen.

²⁹ Di ma di Kirisito ne ŋaa kubala, nii-na ma ŋaa Abiraham doho nuu ne. Nii-na Wia si si u jaŋ ŋaa wii-la a pi Kirisito, Abiraham doho nii-la, u jaŋ ŋaa pima maa.

4

¹ Wii-la mi si jaŋ bul ne ŋla: Bile si jaŋ dii dia duu nyimma ne suba, di bile ne muuro, ba yie ŋiŋaa wiaa bile le ari u ŋaa yoŋ ne, ka u ne paala tii kialin kala maa.

² Niaa ne yie bibenu a didagu wiaa deen deen, u ku waa a mu yi bua-la le u si jaŋ dii u nyimma dia.

³ Nii ne la ma fa nage. La fa si bi Yesu yarida ŋaa, la faa to wialin bunbun nialin sii to.

⁴ Ama bua-la titia si yie, Wia tinj u bie. Haal ne lulu. U ma faa to Juu tinj naabalimaba wonbii-la ne.

⁵ U naa nii duu wuo laa nialinj fa sii to Juu tinj naa wonbii-la a ta ne, di ba di la kala wuo naa Wia biirinj.

⁶ A tinj la si naa Wia biirinj ne tii u jonj u Bie Din-zonj-la ku hela le. Din-zonj-la si he la tuonj, u yie naa la kenj Wia kaa yire "la Nyimma".

⁷ Nii wiaa ma kunj-kala bira bi yonj naa. Ma naa Wia biirinj ne. Ma saa si naa u biirinj nii, Wia janj jonj kunj-kala u si kene a pima.

Pool si chil Galiisia niaa wiaa nii

⁸ Ama bua donjo, ma fa bi Wia jinj. Ma faa to vuiaa ne a naa ba yosunj.

⁹ Ama leele ma si ku jinj Wia nii, koo mi janj bul ari Wia ku jinj ma ne, bee ne saa tii ma cho di ma birime a bira tuto wialinj bunbunj nialinj fa sii to, wialinj si bi dolunj kene di ba wuo laama ta? Bee ne tii ma saa cho di ma bira tutoba a naa ba yosunj?

¹⁰ Ma yie benj ari tapulaa kii donjo, chejsinj ma kii donjo, bua donjo kii donjo, jisinj ma kii donjo.

¹¹ Ma leje fawullunj kenji ne ari tintimii-la mi si tinj ma teenj naa pei ne.

¹² Mi naanbiirinj, mii sulma, ma nagemi. Mi si nagema nii, ma ma nagemi. Ma bi wii-kala naa cheimi.

¹³ Ma jima, bua-la le mi si bul Wia wu-zomol-la pima, mi faa wiile ne.

¹⁴ Ari mi si naa puwuol ma kala, ma bimi via, a bimi bee guune maa. Ama ma kenji worunj

ari mi ḡaa Wia tinḡaari nɛ. Ma keḡmi woruḡ
ari Yesu Kirisito nɛ.

¹⁵ Ma si sei Wia wu-zomɔ-la, ma tuɔḡ tɔɔ nɛ
woruḡ. Tuɔɔruḡ deenḡ saa ḡaa pei nɛɛ? Mi titia
jaḡ wuo bul wiinḡ deenḡ. Di ma nɛ si wuo, ma fa
jaḡ wuo chaare ma siaa pimi.

¹⁶ Mi saa ḡaa ma dinḡɔḡ nɛ a tinḡ mi si bul
wutitii-la pima?

¹⁷ Nialinḡ sii dage Juu tinḡaa wonḡbii-la, ba
tuɔḡ wiima lɛ nɛ woruḡ, ama ba tuɔbiinaa bi
zɔḡ. Ba tuɔbiinaa kala nɛ di ba keḡ ma di mi
pɔre dɔḡɔ lɛ, di ma tuɔḡ wiiba lɛ ari ba tuɔḡ sii
wiima lɛ ḡii.

¹⁸ U ḡaa wu-zɔḡ nɛ di la tuɔsaa nii wii dɔḡɔ lɛ
di mi nɛ he ma teenḡ koo lee-na kala, ama u
maga di ba ḡaa tuɔ-wii-zomɔ nɛ.

¹⁹ Mi biirinḡ, ma wiaa wiimi nɛ woruḡ, ari
haala si yie chiche duu lul u luoruḡ wiwii ḡii.
Ma wiaa jaḡ wiwiimi lɛ ḡii, see di ma birime a
nage Kirisito si nage ḡii.

²⁰ Mi fa cho di mi he ma teenḡ nɛ lɛlɛ, a wuo
jinḡ wii-la mi si jaḡ bul nuu-kala teenḡ. Ma wiaa
kperimi nɛ woruḡ.

Pɔɔl bul Heega ari Saara wiaa

²¹ Má dagemi, ma nialinḡ si cho di ma ha to
wialinḡ Moosis si bile lɛ, ma bi ba bubuɔḡ jinḡ?

²² Wia teninḡ tuɔḡ ba bula ari Abiraham fa lul
biirinḡ balia nɛ. Dɔḡɔ ḡaa u haala titia bii nɛ,
dɔḡɔ ma fa ḡaa Abiraham ha-yomo bii.

²³ Abiraham ha-yonḡ-la si lul bile, nuhuobiine
wonḡbiinḡ lɛ nɛ ba to a lulu. Bile Abiraham haala
titia si lula, Wia nɛ bula ari ba jaḡ lulu.

24 Wiinj deenj nage niirin balia ne Wia bil. Yon-la yirin ne fa Heega. U biirinŋ naa yosi ne. Heega nage wialinj Wia si jonjo pi Moosis ne, peel-la nyun ba sii yire Saana ne.

25 Heega nage Saana peel-la ne. Peel-la he Ariibia tinteen le ne. Heega nage tan-la ba si kaa yire Jerusalem leele. U tuonj niaa naa yosi ne.

26 Ama Jerusalem donjo ne Wia-jan le. U ne tii u titia. U ne naa la naan.

27 Wia teninj tuonj ba si,

“Ma lenj di ha-pirinjujuose.

N-na nii-la luorun ha si bi wii na, chiesi ari tuotorun,

bee wiaa ha-pirinjan lul biirin

kii haal-la sii lul.”

28 Mi naanbiirin, la-na nage Abiraham bie Aizik ne. Wia fa si lenje ba lul Aizik nii, nii titia ne Wia lenj ba lulla maa.

29 Abiraham biirin balia tuonj ku-la ba si to nuhuobiine wonbiinj a lul dogise bile ba si lula Wia dolun le. Nii titia ne ba dudogisela ma leele.

30 Bee ne ba bul Wia teninj tuonj? Ba bula, “Kiri yon-la ari u bie ta, di ba lii nj dia le, bee wiaa yomo bie bi jan wuo pe haal-la si tii u titia bie le di ba dii ba nyimma dia, duu ne suba.”

31 Nii wiaa mi naanbiirin, la bi ha-yon-la biirin naa. La naa haal-la si tii u titia biirin ne.

5

Kirisito laala ta ne di la tii la titia

¹ Kirisito laala ta ne di la tii la titia. Má saa chinj kpaŋ kpaŋ, a pɔ di nuu-kala bira sí ma kaa ŋaa yosi.

² Má jegile nii. Mi-na Pɔɔl ne bul wiinj deen pipima. Di ma ne leŋe di ba keru ma penee, wii-la Kirisito si ŋaa pima ŋaa wu-pɛi ne.

³ Mi jaŋ bira bul, di nuu-kala ne seye di ba keru u peninj, u maga di tiina tuto wialinj kala Moosis fa si bile ne.

⁴ Ma nialinj sii to wialinj Moosis si bile aa walime di ma keŋ tuɔ-pula Wia sipaanj, ma keru ma titia ta ne Kirisito teenj. La Tiina Yesu zile-la ne ma via ŋii.

⁵ Ama Wia Diŋ-zɔŋ-la doluj le, la-na laa dii a keŋ yielaa ari la jaŋ keŋ tuɔ-pula Wia sipaanj.

⁶ Di la di Kirisito ne ŋaa kubala, di la keru la penee koo di la bi kere, u bi wii keŋe. Wii-la si ŋaa siifianj wii ne, ma si laa Wia wiaa dii a cho niaa maa.

⁷ Ma faa ŋaa woruj ne. Kubee ne saa nyisema di ma sí wutitii-la to?

⁸ Wia ne yirema, u bima nyisa di ma leŋ wutitii-la.

⁹ Si-buruj muapilii ne ba yie joŋo he boroboro munuj si yuga le, aŋ ka u sii puɔre.

¹⁰ Mi ha keŋ yarida ne ma le. La di ma kala ŋaa kubala ne Wia teenj. Nii wiaa mi jima ari ma bi jaŋ to wonbii-tanii. Mi saa laa dii ari Wia jaŋ dogise nii-la yiri-na kala sí walimema.

¹¹ Mi naanbiirinj, di mi ne haa bul ari u maga di ma keru ma penee ne, aŋ ka di Wia-na laama ta, bee ne tii ba haa to naasinj dudogisemi? Di mi ne fa si di nuu-kala maga duu keru u peninj,

ηii-na mi fa bi jaη na hεεη a tiη mi sίi bul Yesu si suu daa-gεεε-la nyuη wiaa.

¹² Nialih kala sίi walimema, mi fa cho di ba lii ma tuōη ne a mu feri ba titia.

¹³ Ka ma-na mi naaηbiirin, Wia yirema ne di ma tii ma titia. Ma saa si tii ma titia ηii, ma sίi leje di ma joη ηii a to ma titia tuōtore wu-ηaalaa ε. Ama má cho dōηo a tima pipa dōηo.

¹⁴ Má ηaa ηii, bεε wiaa wialih Moosis fa si bile di niaa tuto, ba tuōη wu-nyuη ne ηla: “Cho η dōηo tiina ari η si cho η titia ηii.”

¹⁵ Ama di ma wu-ηaalaa ne nage бага kiaa di ma gura keη dōηo didii, má pō ma titia ε, di ηii dee ma jaη kpu dōηo dεε.

Má to Wia Diη-zōη-la ε a keη miisin

¹⁶ Ama wii-la mi sίi che di mi bula pima ne ηla: Má to Wia Diη-zōη-la niin ε aη via ma titia tuōtore wu-ηaalaa,

¹⁷ bεε wiaa la titia tuōtore wu-ηaalaa bi Wia Diη-zōη-la wu-ηaalaa cho. Wia Diη-zōη-la wu-ηaalaa ma bi la tuōtore wu-ηaalaa cho. La tuōtore wu-ηaalaa ari Wia Diη-zōη-la saa ηaa diηdōmō ne, ηii wiaa, wii-la la sίi che la ηaa, la buu wuo ηaa.

¹⁸ Ama di ma níi to Wia Diη-zōη-la niin ε, Juu tiηηaa naabalimaba fa sίi to wialih bira bima wuo.

¹⁹ La tuōtore wu-ηaalaa chaasa chin ne. Di nuu ne toba, u yie chiche haηtolibiisin, aa ηaa disinnin, aa ηaa wu-liilin,

²⁰ aa kpaare vuiiaa, aa ŋaa hil wiaa, aa bere niaa, aa hihe yuosun, aa keŋ yaribierin, a keŋ baanin, a chil u dunɗunɗa wiaa, a keŋ dɔŋɔ pupɔre, a lili dɔŋɔ harin,

²¹ a keŋ hadɔrun, a nyua sinin a bubugi, a golloo nyua sinin vuiiaa yirin le. Mi laa sipaan kpurise ma digilaa ne. Mi saa bira kpurise ma digilaa ne ari nialin sii ŋaa wiaa deenba bi jan wuo juu Wia kuorii-la tuon.

²² Ama Wia Din-zon-la yie ŋaa la cho niaa ne, a keŋ tuɔɔrun, a fiela hon som, a keŋ kenyiri, a keŋ zile, a ŋinɗaa wu-zonɗoo, a chin la yarida le,

²³ a fielle la siaa, a keŋ la titia worun. Kisin dɔŋ bira tuo si jan wuo bul di ŋ leŋ wiaa deenba.

²⁴ Nii wiaa, nialin si laa Kirisito wiaa dii, ba titia tuɔɔrun le ne ba suu. Ba bira bi ba tuɔɔre wu-ŋaalaa le ka to.

²⁵ Di Wia Din-zon-la ne hela le, u maga di la tuto u niin le ne.

²⁶ Ma si leŋe di la cho di la bibigisi la titia le, a si leŋe di la ŋaa di la dɔŋsun tinɗaa baanin sisii, a si yaribierin keŋ dɔŋɔ le.

6

Má ŋaa wu-zonɗoo a pi nuu-kala

¹ Mi naanbiirin, di ma dɔŋɔ ne juu haache le, ma nialin sii to Wia Din-zon-la niin le, má dagu nii u si jan to a miira lii u haacheba le. Má chagilu, a si u le kpia. Ma si ŋaa nii, má ben ma titia nyun worun, di Sitaani si wuo nyisema maa, di ma juu haache.

² Di ma kuŋ ne juu wii, má peu le. Di ma ní ŋaa ŋii, maa to Kirisito niin ne.

³ Di nuu ne biina ari u ŋaa nuu ne, u bi nuu-kala ŋaa, uu nyise u titia ne.

⁴ Má lej di nuu-kala ben u titia wu-ŋaalaa le a na duu to woŋbiin ne koo u bi woŋbiin to. Duu to woŋbiin, u jaŋ wuo bigisi u titia le a tin u wu-ŋaalaa le a sí u titia kaa magise u doŋsun tinŋaa,

⁵ beɛ wiaa nuu-kala maga duu chuŋ u titia chuga ne.

⁶ Nii-la ba sí dage Wia niin wiaa, duu ne keŋ kuŋ-kala, u maga duu ŋaa pi nii-la sí dagu ne.

⁷ Ma sí ma titia nyisu. Nuu-kala bi Wia wuo moŋ. Ku-la ŋ si duo, u titia ne ŋ jaŋ kuŋ.

⁸ Di nuu-kala ne to u tuɔɔre wu-ŋaalaa hariŋ, u wu-ŋaalaa le ne Wia jaŋ to a doŋisu. Ama di nuu ne to Wia Diŋ-zoŋ-la niin, Wia jaŋ joŋ miisi-la si bi dere a timu.

⁹ Nii wiaa, ma sí leŋe di la lol wu-zoŋŋoo ŋaaniŋ le. Di la ne ŋaa wu-zoŋŋoo a lol aŋ nyalime, di bua-la ne yie, Wia jaŋ tinla.

¹⁰ Nii wiaa, di la ne wuolo, la ŋiŋaa wu-zoŋŋoo nuu-kala le, a wasa nyan la di nialin kala si laa Wia wiaa dii a ŋaa kubala.

Chagilin ari Chuɔlaa

¹¹ Ma na mi ŋmunŋsun si barima ŋii. Mi titia nisin ne mi kaa ŋmunŋɛ tenin deen a pipima.

¹² Nialin sí che di ba dage ba titia le ari baa to Juu tinŋaa woŋbiin, ba ní fugema di ma keri ma penee. Ba laa dii ari Kirisito suu daa-geɛɛ nyun ba wiaa ne. Ba saa jima ari ba si laa dii

ñii, niaa jaŋ to naasiŋ dɔgisɛba. Ba saa bi ñii cho, ñii nɛ tii ba fugɛma di ma keri ma penɛe.

¹³ Nialin titia si keri ba penɛe, ba bi wialin Moosis fa si bile ka to. Baa chɛ di ma keri ma penɛe di ba wuo bibigisi ba titia lɛ ari ma maa to Juu tinŋaa wonbii-la nɛ.

¹⁴ Ama mi-na, mi jaŋ bigisi mi titia lɛ ari la Tiina Yesu Kirisito si suu daa-gɛsɛ-la nyuŋ dunɗunɗa wiaa. A tin u si suu ñii, u nage ari la duu kala nɛ suba. Nii wiaa, mi ta jia nɛ dunia kiaa lɛ. Dunia kiaa ma ta jiami lɛ.

¹⁵ U bi wii kɛnɛ di la keri la penɛe koo di la bi kere. Wii-la si ŋaa siifian wii nɛ, di la birimɛ a kɛŋ mii-falii-la.

¹⁶ Nialin kala si to wiin deen, Wia jaŋ fába nennige a leŋ di ba hɔŋ ari yarifiɛlaa, ba di Wia niaa kala. Ba nɛ ŋaa Iziral tinŋaa titia Wia teen.

¹⁷ A lii jinin a kaa mumu, nuu-kala bira sími walimu. Fufuunu-la mi si kɛnɛ mi yaraa lɛ, ba níi dagu ari mi ŋaa Yesu nuu nɛ.

¹⁸ Mi naanbiirin, la Tiina Yesu Kirisito lahɔrimo lɛ, ma jaŋ hɔŋ ari yarifiɛlaa. Ami.

**Yesu Kiristito Wu-Zɔŋŋɔɔ (Ghana)
Sisaala-Tumulung NT Ghana**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sisaala, Tumulung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 May 2026 from source
files dated 29 Jan 2022
b3eb8618-120f-5a96-8c1c-1dbc16914330